

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. liepos 16 d. Nr. 21RE-629

(AG-407/07-2025)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Ingos Morkvėnienės ir Žydrūno Plytniko, sekretoriaujant Eglutei Seilienei,

dalyvaujant pareiškėjos Daugiabučių gyvenamųjų namų (duomenys neskelbtini) savininkų bendrijos įgaliotiems atstovams advokatei L. P. ir bendrijos pirmininkui D. S.,

atsakovo Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos įgaliotiems atstovams I. B. ir V. Č.,

trečiojo suinteresuoto asmens Vilniaus arkivyskupijos įgaliotam atstovui advokatui H. C.,

viešame posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnaginėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Daugiabučių gyvenamųjų namų (duomenys neskelbtini) savininkų bendrijos skundą dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus (tretieji suinteresuoti asmenys: Vilniaus arkivyskupija; Vilniaus miesto savivaldybės administracija; Lietuvos valstybė, atstovaujama valstybės įmonės Turto banko; uždaroji akcinė bendrovė Y).

Komisija

n u s t a t ė:

Daugiabučių gyvenamųjų namų (duomenys neskelbtini) savininkų bendrija (toliau – Bendrija, pareiškėja) skundu Komisijos prašo: 1) panaikinti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas, atsakovas) Vilniaus teritorinio skyriaus 2025-04-09 raštą Nr. (1.29-V E)2V-644 (toliau – Raštas); 2) (duomenys neskelbtini), gyventojos L. P. prašymą dėl Viliaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvoros ir iš vienuolyno statinių ansamblio teritorijos virstančių medžių perduoti nagrinėti iš naujo bei įpareigoti per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį individualų administracinį aktą, kuriuo Vilniaus arkivyskupija būtų įpareigota nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų.

Paaiškino, kad (duomenys neskelbtini), gyventoja L. P. prašė Departamento imtis neatidėliotųjų veiksmų dėl istorinės sienos su kontraforsais, priklausančios Vilniaus Šv. Jurgio bažnyčios ir Karmelitų vienuolyno kompleksui. Gyventoja nurodė, kad siena yra avarinės būklės, kelia realią grėsmę žmonių saugumui bei turtui, kyla realus pavojus, kad bet kurią akimirką sienos dalis gali nugriūti į kiemą, kuriame nuolat būna gyventojai, jų vaikai, taip pat yra automobilių stovėjimo vietos. Gyventoja taip pat nurodė, kad papildomą riziką kelia vienuolyno teritorijoje prie sienos augantys dideli medžiai, kurių šaknys gali dar labiau destabilizuoti sienos konstrukciją. Departamentas nustatė, kad Viliaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais (toliau – Tvora) yra avarinės būklės ir 2025-03-27 raštu Nr. (1.29-V E)2V-574 įpareigojo Vilniaus arkivyskupiją, kaip tvoros valdytoją, nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų.

Ginčijamu Raštu Departamentas informavo pareiškėją ir kitus suinteresuotus asmenis, kad Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais nepriklauso Vilniaus arkivyskupijai nuosavybės teise. Departamentas nustatė, kad Tvora yra neregistruotas

statinys, priklausantis žemės sklypui (u. k. (duomenys neskelbtini)), esančiam (duomenys neskelbtini). Tuo pagrindu Departamentas nusprendė, kad už Tvorą yra atsakingi (duomenys neskelbtini) sklypo ir pastato savininkai bei įpareigojo juos nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų.

Žemės sklype, kurio kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), adresas (duomenys neskelbtini), yra įregistruoti du pastatai: daugiabutis gyvenamasis namas, u. n. (duomenys neskelbtini), kurio adresas (duomenys neskelbtini), plane pažymėtas indeksu 1A4/p ir gyvenamasis namas, u. n. (duomenys neskelbtini), kurio adresas (duomenys neskelbtini), plane pažymėtas indeksu 2A1/p ir dvi kiemo aikštelės: u. n. (duomenys neskelbtini), plane pažymėtas indeksu a1, ir u. n. (duomenys neskelbtini), plane pažymėtas indeksu b2. Pastatui-gyvenamajam namui (duomenys neskelbtini), u. n. (duomenys neskelbtini), plane pažymėtam indeksu 3A2/p, žemės sklypas nėra suformuotas. Iš žemės sklypo plano ir žemės sklypo schemos matyti, kad žemės sklypas (duomenys neskelbtini) ir jame esantys pastatai (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) nepatenka į žemės sklypą, kuriame yra ginčo Tvorą.

Departamentas 2020-01-31 Vilniaus arkivyskupijai išdavė leidimą Nr. LPV-19 nesuformuotame ir neregistruotame NT registre žemės sklype (duomenys neskelbtini) atlikti Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvarkybos darbus, tame tarpe ir Tvoros tvarkybos darbus (avarijos grėsmės pašalinimo, restauravimo ir remonto) pagal UAB Z 2019 m. parengtą tvarkybos darbų projektą, suderintą Departamento Vilniaus skyriuje 2020-01-30, reg. Nr. 63.

Iš Vilniaus arkivyskupijos užsakymu UAB Z 2021 m. parengto kapitalinio remonto projekto matyti, kad projektavimo objektą sudaro: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblis (u. k. 1035), vienuolyno namas (u. k. 28124), varpinė (u. k. 28125), tvora su vartais (u. k. 28126). Iš kapitaliniame projekte pateikto sklypo plano matyti, kad preliminari žemės sklypo riba apima ginčo sieną ir rūšio patalpą. Iš Vilniaus buvusios senosios regulos karmelitų vienuolyno ir Šv. Jurgio bažnyčios žvalgomųjų architektūrinių tyrimų matyti, kad Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansambliui priklausė ir rūšio patalpa, schemoje pažymėta indeksu 22. Iš pastatog gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini), u. n. (duomenys neskelbtini), Nekilnojamojo turto registro išrašo matyti, kad jokie pagalbiniai statiniai šiam namui nėra priskirti.

2025-05-04 Tvoros atplaišos nukrito ant (duomenys neskelbtini), gyventojų M. P. motociklo ir jį apgadino.

Ginčijamas Raštas surašytas formaliai, sąmoningai iškraipant turimus faktinius duomenis ir juos interpretuojant neteisėtu būdu, nepaaiškinat pareiškėjai ir kitiems suinteresuotiems asmenims, kokių teisiniu pagrindu Departamentas nustatė, kad Tvorą bei iš Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio teritorijos virstantys medžiai patenka jų atsakomybėn. Individualus sprendimas, kad už Tvorą yra atsakingi (duomenys neskelbtini) sklypo ir pastato savininkai bei jų įpareigojimas nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų, jo išdėstymo tvarka ir turinys, yra ydingi bei neatitinka individualiam administraciniam aktui keliamų reikalavimų. Departamentas Rašte privalėjo tiksliai nustatyti faktinę situaciją bei pagrįsti taip, jog ji būtų aiški ne tik pareiškėjai, bet ir visiems kitiems suinteresuotiems asmenims, taip pat institucijoms, atliekančioms individualaus Departamento nurodymo patikrą. Juo labiau, kad atsakovas turėjo visą būtiną informaciją, susijusią su Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansambliu, ją analizavo ir Vilniaus arkivyskupijai išdavė leidimą atlikti Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvarkybos darbus, tame tarpe ir Tvoros, avarijos grėsmės pašalinimo, restauravimo ir remonto darbus.

Departamentas, veikdamas kaip viešojo administravimo subjektas, privalėjo vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – VAI) įtvirtintais principais, *inter alia* įstatymų viršenybės ir objektyvumo principais, lemiančiais viešojo administravimo subjekto pareigą priimančiam sprendimams veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato.

Skundžiamu Raštu yra apsunkinama pareiškėjos ir kitų suinteresuotų asmenų teisė žinoti, kodėl jie yra įpareigoti tvarkyti ir prižiūrėti Tvoros dalį, nenurodant jokio tam teisinio pagrindo. Be to, tuo yra apsunkinamas ir tolimesnis teisingumo vykdymo procesas teismuose.

Komisijos posėdžio metu pareiškėjos atstovai palaikė skunde išdėstytus argumentus, paaiškino, kad nors skundžiamas Raštas adresuotas UAB Y, bet tai Bendrijos turto administratorius, kuriam patyrus išlaidas dėl Tvoros sutvarkymo, patirtos išlaidos būtų perskirstytos pareiškėjos gyventojams. Taip pat pareiškėjos atstovė akcentavo, kad nagrinėjamu atveju, pareiškėja siekia išsiaiškinti, kam priklauso Tvorą.

Atsakovas Departamentas prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą arba palikti skundą nenagrinėtą.

Atsiliepime paaiškino, kad ginčijamas Raštas buvo adresuotas UAB Y. Skundą Komisijai pateikė Bendrija. Kartu su skundu įgaliojimas atstovauti juridinį asmenį UAB Y nepateiktas, todėl laikytina, kad skundą padavė neįgaliotas atstovas. Dėl šios priežasties, atsakovo vertinimu, skundas turi būti paliktas nenagrinėtu vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 5 dalies 3 punktu.

Atsakovas pažymėjo, kad UAB Y 2025-04-22 Departamento Vilniaus skyriui pateikė atsakymą į Raštą. Joks tolesnis Vilniaus skyriaus administracinis sprendimas dėl Tvoros, atsižvelgiant į UAB Y pateiktą atsakymą, nėra priimtas, todėl nagrinėjamame ginče skundžiamas Raštas vertintinas kaip tarpinis dokumentas, nesukeliantis teisinių pasekmių nei UAB Y, nei Bendrijai. Pagal suformuotą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – NKPAĮ) 5 straipsnio 5 dalies 10 punkte nustatyta, kad Departamentas teikia šiuo įstatymu pagrįstus apsaugos reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenims. Reikalavimo forma yra patvirtinta Departamento direktoriaus 2005-10-24 įsakymu Nr. Į-454. UAB Y reikalavimas nėra surašytas.

Atsakovas atkreipė dėmesį, kad skunde įvardijama, jog 2025-03-07 gyventoja L. P. kreipėsi į Departamentą, „prašydama imtis neatidėliotinių veiksmų dėl istorinės sienos su kontraforsais, priklausančiais Vilniaus šv. Jurgio bažnyčios ir Karmelitų vienuolyno kompleksui“. Skunde pateikta informacija yra neteisinga ir klaidinanti, nes Departamento Vilniaus skyrius raštiško skundo iš pareiškėjos nėra gavęs ir nagrinėjęs (pareiškėjos 2025-03-07 skundas dėl (duomenys neskelbtini) kieme griūvančios tvoros yra skirtas Vilniaus miesto savivaldybei). 2025-03-06 Departamento Vilniaus teritorinis skyrius gavo raštišką skundą žiniai (Nr. 7V-43) iš fizinio asmens M. P. elektroniniu laišku, kuris buvo adresuotas Vilniaus miesto savivaldybės administracijai. Departamentas, atsižvelgdamas į tai, kad šiame skunde minėta Tvorą yra įrašyta į Kultūros vertybių registrą kaip Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre (toliau – u. k.) 1035) kompleksinė dalis – Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais (u. k. 28126) ir yra valstybės saugoma, ėmėsi tyrimo dėl avarinės grėsmės pašalinimo, pirmiausiai siekiant išsiaiškinti, kas yra teisėtas statinio valdytojas.

Atliekant tyrimą, Departamento atstovas nuvyko į vietą tvoros fiksacijai bei būklės įvertinimui. Vienintelis patekimas prie tvoros apžiūrai yra per pareiškėjos skunde įvardintą adresą – (duomenys neskelbtini) sklypą. Į jį patekimas yra iš (duomenys neskelbtini) g. pusės, per signalizaciją rakinamą bromą su užraktu. Jeigu nesuformuotas sklypas (duomenys neskelbtini) yra valstybinė žemė su joje stovinčiais statiniais, tokiu atveju ribojamas patekimas į sklypą visuomenei bei atsakingiems valstybės pareigūnams yra neteisėtas. Jeigu sklypas yra privati gyventojų valda – jai galioja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.40 straipsnis bei NKPAĮ 14 straipsnio 3 dalies 1 punktas.

Skundo tyrimo metu Departamentas kreipėsi raštu į VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybą“, kuri 2025-04-07 raštu (Nr. S-62) pateikė atsakymą, jog 2010-10-21 Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vilniaus arkivyskupijos susitarimo, Lietuvos Respublikos Seimo 2011-06-20

nutarimo Nr. XI-1467 ir 2011-09-09 priėmimo-perdavimo akto Nr. 1/SD-11-1748 pagrindu Vilniaus arkivyskupijai jų valdomame sklype (unik. Nr. (duomenys neskelbtini)) priklauso turto objektai – Pastatai (bažnyčia ir administracinis pastatas). Jokių kitų turto objektų Vilniaus arkivyskupija minėtame sklype nevaldo. Vėliau Departamentas kreipėsi ginčijamu Raštu į (duomenys neskelbtini) namo administratorių UAB Y dėl Tvoros avarinės būklės pašalinimo. UAB Y 2025-04-22 pateikė atsakymą, jog Tvorą yra nesuformuotame žemės sklype ir kaip statinys yra neregistruota, todėl įmonė neturi teisinių įgaliojimų valdyti ar administruoti šios teritorijos. Departamentas toliau vykdo tyrimą ir imsis Tvoros priklausomybės konkrečiam savininkui klausimo, nustatant statinio koordinatas konkrečiame sklype.

Komisijos posėdžio metu atsakovo atstovai palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus ir akcentavo, kad skundžiamas Raštas nesukelia pareiškėjai jokių teisinių pasekmių, kadangi jis yra informacinio pobūdžio, taip pat Departamentas nėra paskyręs pareiškėjai jokio privalomo nurodymo dėl Tvoros sutvarkymo.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Vilniaus arkivyskupija prašo nutraukti bylą kaip nepriskirtiną Komisijos kompetencijai, arba išnagrinėti ir atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad 2010-10-21 Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vilniaus arkivyskupijos susitarimu sutarta dėl pastatų (duomenys neskelbtini), gražinimo Vilniaus arkivyskupijai natūra. 2011-06-20 Lietuvos Respublikos Seimas nutarimu Nr. XI-1467 pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vilniaus arkivyskupijos susitarimui dėl pastatų (duomenys neskelbtini), gražinimo Vilniaus arkivyskupijai natūra.

2011-09-09 priėmimo – perdavimo aktu Nr. 1/SD-11-1748 pastatai buvo perduoti Vilniaus arkivyskupijos nuosavybėn. Pagal aukščiau minėtus teisės aktus Vilniaus arkivyskupijai natūra gražinti ir Vilniaus arkivyskupijai nuosavybės teise priklauso du konkretūs turto objektai – Vilniaus buv. senosios regulos karmelitų vienuolynas – administracinės paskirties pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), 4045.70 kv. m. bendro ploto, statinių išdėstymo plane pažymėtas indeksu 1B2p, esantis (duomenys neskelbtini), ir Šv. Jurgio kankinio ir Švč. Mergelės Marijos Snieginės (Pergalingosios) bažnyčia – pastatas – archyvas, kultūros paskirties, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), 887.85 kv. m. bendro ploto, statinių išdėstymo plane pažymėtas indeksu 1C2p, esantis (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Pastatai). Jokie kiti (nei paminėti) statiniai Vilniaus arkivyskupijai nebuvo perduoti ir šiuo metu Vilniaus arkivyskupijos nėra valdomi jokia teise. Nei minėtame LR Seimo nutarime, nei Nekilnojamo turto registro centrinio duomenų banko išrašuose nėra jokių duomenų apie Pastatams priklausančius priklausinius ar kitokius daiktus.

2020-01-31 leidimu Nr. LPV-19 atsakovo Vilniaus skyriaus specialistė leido Vilniaus arkivyskupijai atlikti kultūros paveldo tvarkybos darbus pagal pateiktą tvarkybos darbų projektą. 2021-03-25 – 2021-04-14 buvo viešinamas Administracinio pastato (duomenys neskelbtini) paskirties keitimo į religinę kapitalinio remonto projektas (toliau – Projektas), kuriuo nesprenžžiama Tvoros tvarkyba. 2021-04-14 nuotoliniu būdu vyko viešas susirinkimas, kuriame su visuomene buvo svarstomi projektiniai pasiūlymai. Projektuotojas UAB Z, atsakydamas į vieną iš Bendrijos narių pasiūlymų, informavo, kad „atraminė siena nėra registruotas statinys sklype (duomenys neskelbtini) ir nepriklauso Vilniaus arkivyskupijai nuosavybės teise, todėl viešiname paskirties keitimo projekte nepateikiami atraminės sienos sutvarkymo sprendiniai.“ Taigi, pareiškėjos atstovė nepagrįstai teigia, esą preliminarai žemės sklypo riba apima ir ginčo sieną, nes jos atstovaujama jai pareiškėjai žinoma iš Projekto autoriaus, kad šiame projekte nepateikiami jokie atraminės sienos sutvarkymo sprendiniai.

2021-12-01 Vilniaus miesto savivaldybės administracija (toliau – Administracija) išdavė leidimą atlikti statinio (-ių) kapitalinį remontą Nr. LSKR-01-211201-00075. 2023-03-24 Administracija išdavė leidimą Nr. A320-39/23(2.3.1.20E-MTA) šalinti želdinius ir tam tikrus medžius, vadovaujantis Projektu ir išduotu statybą leidžiančiu dokumentu. 2025-03-07 namo (duomenys neskelbtini) gyventojų atstovė skundu „Dėl avarinės būklės paveldosaugos objekto – gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) kieme griūvančios sienos su kontraforsais“ kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę.

Atsakovas 2025-03-27 raštu Nr. (1.29-V E)2V-574 kreipėsi į VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybą“, prašydamas Vilniaus arkivyskupijos, kaip Tvoros valdytojo, imtis veiksmų ir informuoti atsakovą ir Vilniaus miesto savivaldybę raštu. 2025-04-07 raštu Nr. S-62 VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ pateikė atsakymą, jog Vilniaus arkivyskupijai priklauso tik Pastatai (bažnyčia ir administracinis pastatas) ir jokių kitų turto objektų Vilniaus arkivyskupija nevaldo. Ginčijamu Raštu atsakovas kreipėsi į (duomenys neskelbtini) namo administratorių UAB Y dėl Tvoros avarinės būklės pašalinimo. 2025-04-22 raštu Nr. 1V-346 UAB Y nurodė, jog Tvorą yra nesuformuotame žemės sklype ir kaip statinys yra neregistruota, todėl įmonė neturi teisinių įgaliojimų valdyti ar administruoti šios teritorijos.

Skundas prašymo dalyje panaikinti individualų administracinį aktą yra nepagrįstas, nes neprisidėtas skundu prašomas panaikinti atsakovo 2025-04-09 raštas Nr. (1.29-V E)2V-644. Atsakovas atsiliepime nurodo, kad tokio rašto nėra. Ginčo dalykui neegzistuojant, skundas šioje prašymo dalyje atmestinas.

Skundas prašymo dalyje prašymą perduoti nagrinėti iš naujo yra nepagrįstas, nes neprisidėtas skundu prašomas perduoti nagrinėti iš naujo (duomenys neskelbtini), *gyventojos L. P.* prašymas. Skundą Komisijai pateikė advokatė L. P., atstovaujanti pareiškėjai. Prie skundo ji pridėjo 2025-03-07 skundą, adresuotą Vilniaus miesto savivaldybei, pasirašytą jos, kaip „*Namo* (duomenys neskelbtini) *gyventojų atstovas advokatė L. P.*“. Šiuo atveju akivaizdu, kad negalima įvykdyti skundo prašymo šioje dalyje, nes (duomenys neskelbtini) gyventoja L. P. neteikė atsakovui su skundu pridėto prašomo perduoti nagrinėti iš naujo prašymo. Todėl atsakovas negali būti įpareigotas nagrinėti iš naujo tokio prašymo, kurio iš viso dar nenagrinėjo. Skundo prašymui esant neįvykdomam, skundas šioje prašymo dalyje atmestinas.

Skundas įpareigojimo dalyje neteisėtas, nes Komisija neturi įgaliojimų įpareigoti atsakovą per jos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį individualų administracinį aktą, kuriuo Vilniaus arkivyskupija būtų įpareigota nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų. Galima priimti tokį sprendimą, kuris nekeltų abejonių dėl galimybės jį įvykdyti, tad negalima įpareigoti atsakovą atlikti veiksmus, kurie pagal teisės aktus jam nepriskirtini. Pareiškėja nepagrindė, kad tokia įpareigojimo formuluotė atitinka teisės aktų reikalavimus.

Skundas įpareigojimo dalyje nepagrįstas, nes Vilniaus arkivyskupija nėra Tvoros, kurioje (duomenys neskelbtini) gyventojai įsirengė 6 sandėliukus, savininkė, taip pat nėra nei šios Tvoros valdytoja, nei naudotoja. Nuo 2011-09-09 Pastatų perėmimo nuosavybėn iki šiol Vilniaus arkivyskupija neturi galimybės prieiti prie minėtos Tvoros, nes Vilniaus miesto savivaldybė ir valstybės patikėtinis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus m. žemėtvarkos skyrius atsisakė nustatyti servitutą, o pateikimas prie Tvoros iš (duomenys neskelbtini) pusės tebėra ribojamas signalizacija rakinama broma su užraktu. Iš pareiškėjos ir Administracijos pateiktų nuotraukų bei atsakovo pateikto 2025-03-17 Faktinių duomenų patikrinimo vietoje akto akivaizdu, kad gyventojai šiame kieme prie ginčo Tvoros (t. y. sienos) priešlieja savo transporto priemones, t. y. naudojami ja. Net pats 2025-03-07 advokatės L. P. surašyto skundo pavadinimas „Dėl avarinės būklės paveldosaugos objekto – gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) kieme griūvančios sienos su kontraforsais“ patvirtina, kad ginčo Tvorą (t. y. siena) gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini) kieme. Taigi, pati pareiškėja ir jos nariai savo gyvenamojo namo kieme naudojami šia Tvorą (siena). Komisija privalo nustatyti, kuo pasireiškia pareiškėjo nurodytas pažeidimas, t. y. kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti, ar asmuo, kuris kreipėsi dėl pažeistos teisės (intereso) gynimo, turi jo nurodytas teises (įstatymų saugomus interesus), ar šios teisės (interesai) objektyviai yra pažeistos asmens nurodytu būdu. Šiuo atveju pareiškėja kreipėsi į Komisiją dėl jos naudojamos tvoros nepriežiūros, skųsdama ne jai adresuotą atsakovo raštą ir neįrodydama, kodėl jos naudojama Tvorą turi rūpintis Vilniaus arkivyskupija, kuri yra tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija, bet ne šio turto savininkė, valdytoja, naudotoja ar administratorė.

Pareiškėja skunde nenurodė jokių teisės normų, kuriomis grindžia savo prašymą. Iš skundo esmės yra aiškus vienas faktas, kad pareiškėjos naudojama Tvorą niekam nepriklauso, todėl siekiama nustatyti jos priklausymo faktą. Tą patvirtina ir Administracijos atsiliepimas, kuriame nepagrįstai išvedžiojama, kad Tvorą esą yra priklausinys, o jos valdytojas esą yra Vilniaus arkivyskupija. Tačiau

šioms faktams pagrįsti pateikiami tik samprotavimai. Tiek pareiškėjos, tiek Administracijos interesai šioje byloje yra nesirūpinti minėtos Tvoros likimu, bet ieškoti „kraštinio“ asmens, kuriam perduoti šią pareigą.

Nesant turto savininko, turi būti inicijuota šio bešeimininkio turto perdavimo valstybei arba savivaldybėms procedūra, o ne simuliuojamas tariamų teisių gynimas. CK 4.58 straipsnio 1 dalies norma nustato, kad bešeimininkis daiktas nuosavybėn gali būti perduotas tik valstybei arba savivaldybėms teismo sprendimu, priimtu pagal valstybės arba savivaldybės institucijos pareiškimą. Pareiškimas paduodamas suėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kurią daiktas įtrauktas į apskaitą, jeigu įstatymų nenustatyta kitaip. Tačiau šiai dienai kompetentingos valstybės ar savivaldybės institucijos, galima sakyti, elgiasi aplaidžiai, nes nei inicijavo šio turto įtraukimą į atitinkamą apskaitą, nei savo pareiškimu kreipėsi į teismą dėl sprendimo perduoti šį bešeimininkį daiktą jų nuosavybėn priėmimo. Tai reiškia, kad atsakingai valstybės arba savivaldybės institucijai ir naudotojams tenka atsakomybė už neprižiūrimą kultūros paveldo objektą.

Vilniaus arkivyskupija pažymėjo, kad pagal LVAT praktiką administracinių teismų kompetencijai nepriskirtas nagrinėjimas prašymų, kuriais siekiama ne pažeistų teisių (interesų) apgynimo, o tik tam tikrų juridinę reikšmę turinčių aplinkybių ar faktų konstatavimo. Reikalavimas, kuriuo nesiekama išspręsti administracinio ginčo, ir kurio patenkinimas nereikštų pažeistų teisių ar teisėtų interesų apgynimo, negali būti administracinės bylos nagrinėjimo dalyku.

Komisijos posėdžio metu Vilniaus arkivyskupijos atstovas palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus ir akcentavo, kad Tvorą nebuvo perduota Vilniaus arkivyskupijos nuosavybėn ir ji nėra jokio objekto, priklausančio Vilniaus arkivyskupijai, priklausinys. Akcentavo, kad pareiškėja siekiant nustatyti Tvoros statusą, turi kreiptis į Vilniaus m. savivaldybės administraciją dėl bešeimininkio turto sutvarkymo procedūros pradėjimo. Pažymėjo, kad nuo 2021 metų pareiškėjai yra žinoma situacija dėl Tvoros būklės, kad pareiškėja piktnaudžiauja savo procesinėmis teisėmis. Pažymėjo, kad Vilniaus arkivyskupija net norėdama negali sutvarkyti Tvoros, kadangi nėra galimybės patekti į Bendrijos namo kiemą dėl rakinamo atitvaro, bei Tvoroje yra sandėliukai, kurių savininkai nežinomi.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Administracija prašo Komisijos skundo reikalavimus nagrinėti atsižvelgiant į jos atsiliepime išdėstytus argumentus, šio ginčo santykius reglamentuojančius teisės aktus bei Lietuvos teismų suformuotą praktiką.

Atsiliepime paaiškino, kad, vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenimis ir kartu su skundu pateikta informacija yra matoma, kad Tvorą nėra įregistruota Nekilnojamojo turto registre (toliau – NTR), nėra žinomi jos savininkai, tačiau ji tarnauja Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno pastatui (toliau Administracijos atsiliepime – Pastatas) ir šio pastato valdytojui Vilniaus arkivyskupijai, todėl, Administracijos nuomone, laikytina pagrindinio daikto Pastato priklausiniu, tarnaujančiu Pastato savininkų interesams.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija yra išaiškinusi, kad pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatas už statinio techninės priežiūros, remonto, nugriovimo organizavimą atsako statinio naudotojas – statinio savininkas arba kitas fizinis ar juridinis asmuo, kuris naudoja statinį (jo dalį) Lietuvos Respublikos įstatymų, administracinių aktų, sutarčių ar teismo sprendimų pagrindu. Atliekant statinių, kurie neturi savininko (ar jo negalima nustatyti) naudojimo priežiūrą, neapsiribotina vien formaliais kriterijais statinio naudotojui nustatyti, bet gali būti pasitelkti ir statinio (statinių) projektas, žemės sklypo kadastro duomenys, bendraturčių susitarimai dėl statinio valdymo ir naudojimo, taip pat vertintini ir kitų informacijos šaltinių (pvz., kultūros vertybių registro, turto privatizavimo dokumentai ir pan.) duomenys. Taip pat gali būti siejama ar statinys nėra antraeilis pagrindinio daikto priklausinys. Jeigu atliekant statinių naudojimo priežiūrą nustatoma, kad statinys neturi savininko (ar kurio savininkai nežinomi), tačiau nustatoma, kad kiti asmenys faktiškai naudoja statinį ar jo naudingąsias savybes, galėtų būti inicijuojamos tokio statinio (nekilnojamojo daikto), kaip bešeimininkio daikto, nuosavybės teisių nustatymo ir įgijimo procedūros. Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklėse nustatyta tvarka.

Jeigu statinys naudojamas ir yra galimybė nustatyti statinio faktinį naudotoją (kai naudotojas nėra statinio savininkas) ir toks statinio naudotojas tame žemės sklype kitu teisiniu pagrindu naudoja kitus statinius, tuomet naudotojui gali būti taikomi Statybos įstatyme nustatyti privalomi reikalavimai dėl statinio naudojimo iki kol nebus nustatytas statinio savininkas (jeigu tai būtina). Taip pat turėtų būti sprendžiama, ar Tvorą su vartais nėra antraeilis daiktas (priklausinys). CK 4.19 straipsnio 1 dalyje priklausiniai apibrėžiami kaip savarankiški pagrindiniam daiktui tarnauti skirti antraeiliai daiktai, kurie pagal savo savybes yra nuolat susiję su pagrindiniu daiktu. Remiantis CK 4.14 straipsnio 1 dalimi, antraeilį daiktą išstinka pagrindinio daikto likimas, jeigu sutarties ar įstatymo nenustatyta kitaip.

Teismų praktikoje aiškinama, kad priklausiniu pripažįstamas toks daiktas, kuris yra skirtas tarnauti pagrindiniam daiktui ir yra susijęs su pagrindiniu daiktu bendra ūkine paskirtimi. Pagal teismų praktiką, kurią daiktą pripažinti pagrindiniu, o kurią – antraeiliumi, yra kiekvieno konkretaus atvejo įvertinimo pagal faktinius duomenis, galiojančius įstatymus ir sutartis rezultatas. Sprendžiant apie teisiškai reikšmingas priklausinio sąsajas su pagrindiniu daiktu, yra svarbus ne jų fizinis ryšys (geografinė padėtis, buvimas vieno šalia kito), o funkcinis ryšys, t. y. priklausiniu pripažįstamas daiktas, skirtas pagrindiniam daiktui tarnauti ir susijęs su juo bendra ūkine paskirtimi, taip pat pagrindinio daikto poreikiams tenkinti. Tam, kad pagrindinio daikto ir priklausinio funkcinis ryšys būtų pripažintas teisiškai reikšmingu, jis turi būti nuolatinio pobūdžio ir pasižymėti ne tik kito daikto naudojimu, bet ir nuolatiniumi tarnavimu pagrindiniam daiktui. Kasacinis teismas taip pat yra konstatavęs, kad vienas iš priklausinių požymių yra tas, jog tai yra savarankiški daiktai, o Nekilnojamojo turto registro nuostatos nelemia ir nereglamentuoja, kad daiktas ar jo dalis tik dėl jo registracijos ar dėl tokių jo savybių kaip suformavimas nekilnojamojo turto objektu arba unikalaus numerio suteikimo negali būti pripažintas daikto priklausiniu.

Atitinkamai, NTR neįregistruotas daiktas, kuris tarnauja konkrečių pastatų savininkų, naudotojų interesams, ir gali būti laikomas pagrindinio daikto priklausiniu ir yra savininkų naudojamas, organizuoti ir atlikti tokio naudojamo neregistruoto statinio (Tvoros) priežiūros ir remonto darbus, pareigą juos apmokėti turėtų pagrindinio daikto savininkai (naudotojai) Vilniaus arkivyskupija. Tokia prievolė kyla ir šioje situacijoje taikytino NKPAĮ 14 straipsnio 3 dalies 1 punkte įtvirtintos nuostatos kultūros paveldo valdytojui.

Ginčo Tvorą yra saugoma ir įrašyta į Kultūros vertybių registrą unikaliu kodu 28126, pavadinimu Vilniaus senosios regulos vienuolyno statinių ansamblio tvora. Reikšmingumo lygmuo yra nustatytas nacionalinis, o pagal statusą – valstybės saugomas. Ji priklauso Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio kompleksui, įrašytam į Kultūros vertybių registrą unikaliu kodu 2826. Šio sklypo, o kartu ir tvoros valdytojas NTR duomenimis yra Vilniaus arkivyskupija. Taip pat, pareiškėjos pateiktame projekte nurodyti tvarkomi kultūros paveldo objektai, kuriame įvardyti ir numatyti pagal projektą tvarkyti – Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais. Minėtame projekte Tvorą yra pažymėta (duomenys neskelbtini) sklypo ribose. Patikrinus viešai prieinamus duomenis VĮ Registrų centras portale <https://www.regia.lt/map/vilniaus> apie sklypo (duomenys neskelbtini) ribas, nustatyta, kad Tvorą su pastatytais kontraforsais patenka į Vilniaus arkivyskupijai nuosavybės teise priklausančio sklypo (duomenys neskelbtini) ribas.

Administracija pažymėjo, kad NKPAĮ 14 straipsnio 3 punkto 1 papunktyje yra nurodoma, kad būtent valdytojui tenka pareiga išsaugoti nekilnojamąją kultūros vertybę ir valdytojas privalo prižiūrėti kultūros paveldo objektą, jo teritoriją, vietovę, laiku šalinti atsiradusius defektus ir apsaugoti statinius nuo neigiamo aplinkos poveikio.

Dėl iš vienuolyno statinių ansamblio teritorijos virstančių medžių Administracija paaiškino, kad 2025-03-05 buvo gautas (duomenys neskelbtini) namo gyventojų prašymas, reg. Nr. A97-8313/25 „Dėl avarinės būklės paveldosaugos objekto – (duomenys neskelbtini) kieme griūvančios sienos su kontraforsais“. Dar 2023 metais VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ buvo išduotas leidimas medžių kirtimui Nr. A320-39/23(2.3.1.20E-MTA), numatant kirsti 24 vnt. želdinių. Nemaža dalis šių medžių augo būtent prie minėtos tvoros, skiriančios (duomenys neskelbtini) namo kiemą. Atsiradus poreikiui papildomai kirsti medžius dėl tvoros remonto ar rekonstrukcijos, šis

klausimas gali būti sprendžiamas nustatyta tvarka gavus nustatytos formos prašymą, bei patvirtintą darbų projektą (su kirtimui pažymėtais medžiais) ir statybas leidžianti dokumentą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 27 straipsnio 1 punkto nuostatomis, želdinius prižiūri ir tvarko jų savininkai ar valdytojai.

Administracija laikosi pozicijos, kad vadovaujantis viešai prieinamais duomenimis Tvora, nors nėra įregistruota Nekilnojamojo turto registre ir atitinka bešeimininkio turto požymius, ji tarnauja Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno pastatui ir šio pastato valdytojui Vilniaus arkivyskupijai, todėl, Administracijos nuomone, laikytina pagrindinio daikto Pastato priklausiniu, tarnaujančiu Pastato savininkų interesams. Atitinkamai, tiek Tvora, tiek iš vienuolyno statinių ansamblio teritorijos virstantys medžiai turėtų būti tvarkomi ir prižiūrimi jų valdytojo.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Lietuvos valstybė, atstovaujama valstybės įmonės Turto banko (toliau – VĮ Turto bankas), prašo pareiškėjos skundą nagrinėti Komisijos nuožiūra.

Atsiliepime paaiškino, kad skunde nurodytas turtas, t. y. Tvora, teisės aktų nustatyta tvarka niekada nebuvo perduota valdyti patikėjimo teise VĮ Turto bankui (Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktas). Minėtu turtu VĮ Turto bankas niekada nedisponavo bei šis turtas nebuvo perduotas jam patikėjimo teise.

Vadovaudamasis Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-05-26 nutarimu Nr. 634 (toliau – Taisyklės), 2.1, 3.2.1 punktais, VĮ Turto bankas apskaito tik realizuotinus statinius ar jų dalis, kurie neturi savininkų (ar kurių savininkai nežinomi), vadovaujantis Taisyklių 3.2.2 punktu, kitos valstybės ar savivaldybių institucijos, kurios teisės aktų nustatyta tvarka įpareigtos atlikti atitinkamos paskirties statinių valdymą, priežiūrą ar kitas turto administravimo funkcijas, apskaito kitus statinius, kurie neturi savininkų (ar kurių savininkai nežinomi), taip pat savivaldybės, VĮ Turto bankui pritarus, gali įtraukti į savo apskaitą savivaldybių funkcijoms vykdyti reikalingus realizuotinus statinius. Kultūros paveldo objektų apsauga taip pat rūpinasi savivaldybės, kurioms Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu priskirtos kultūros paveldo apsaugos funkcijos.

Atsižvelgiant į tai, kad Tvora yra avarinės būklės, VĮ Turto bankas neįgaliotas spręsti šio turto apskaitymo klausimų. Plačiau trečiasis asmuo nepasisako dėl skundo argumentų ir reikalavimų pagrįstumo, kadangi priimtas Komisijos sprendimas neturės jokios įtakos VĮ Turto banko teisėms ir pareigoms.

Trečiasis suinteresuotas asmuo uždaroji akcinė bendrovė Y atsiliepimo į skundą nepateikė.

Skundas atmestinas

Bylos duomenimis nustatyta, kad Departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba 2012-10-30 aktu Nr. KPD-RM-1831 nustatė, jog nekilnojamoji kultūros vertybė registruojama Kultūros vertybių registre kaip kompleksinis objektas, kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai: Bažnyčia: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio Šv. Jurgio (28123; 1); Vienuolyno namas: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (28124; 2); Varpinė: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (28125; 3); Tvora su vartais: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (28126; 4); Arkadinė varpinė: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (28127; 5). Vertybei suteikiamas pavadinimas: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblis.

Departamentas Vilniaus arkivyskupijai išdavė 2020-01-31 „Leidimą atlikti kultūros paveldo objekto ar kultūros paveldo statinio tvarkybos darbus“ Nr. LPV-19 pagal pateiktą tvarkybos darbų projektą: Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio (u. o. k. 1035) vienuolyno namo (u. o. k. 28124), varpinės (u. o. k. 28125), tvoros su vartais (u. o. k. 28126) (duomenys neskelbtini) tvarkybos darbų (avarijos grėsmės pašalinimo, remonto, restauravimo) projektas.

Pareiškėjos atstovė advokatė L. P., atstovaudama savo, kaip (duomenys neskelbtini) buto savininkės, bei gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini), gyventojų teises ir teisėtus interesus, Vilniaus miesto savivaldybei pateikė 2025-03-07 skundą, kuriuo prašė: 1) nedelsiant įvertinti sienos, priklausančios Vilniaus Šv. Jurgio bažnyčios ir Karmelitų vienuolyno kompleksui, būklę ir atlikti būtinas ekspertizes, įtraukiant Departamentą bei statybos specialistus; 2) skubiai imtis priemonių sienos tvirtinimui ar jos avarinės būklės šalinimui, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais; 3) įvertinti prie sienos augančių medžių būklę ir, jei jie kelia grėsmę, inicijuoti jų šalinimą arba tinkamą genėjimą; 4) užtikrinti objekto restauraciją ir apsaugą, ieškant finansavimo iš atitinkamų paveldosaugos programų ar fondų.

Departamentas 2025-03-27 raštu Nr. (1.29-V E)2V-574 „Dėl avarinės tvoros būklės (duomenys neskelbtini)“ informavo VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybą“, kad Departamento Vilniaus teritorinis skyrius, gavęs (duomenys neskelbtini), gyventojų skundą dėl tvoros, esančios namo kieme, 2025-03-17 atliko apžiūrą vietoje ir nustatė, kad Tvorą yra avarinės būklės. Tvorą įrašyta į Kultūros vertybių registrą kaip Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais (u. k. 28126) ir yra valstybės saugoma, o nuosavybės teise priklauso Vilniaus arkivyskupijai. Atsižvelgiant į tai, kad tvora su vartais yra avarinės būklės, jos plytų mūro siena yra byranti, čerpės vietomis jau išbyrėjusios, o vienuolyno pusėje augantys medžiai tvorą ima versti į (duomenys neskelbtini) pusę, Departamentas prašė Vilniaus arkivyskupijos, kaip tvoros valdytojo, nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų. Apie vykdyti planuojamus veiksmus informuoti Departamento Vilniaus teritorinį skyrių ir Vilniaus miesto savivaldybę raštu. Prie rašto Departamentas pridėjo 2025-03-17 Faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą.

VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ 2025-04-07 raštu informavo Departamentą, kad Faktinių duomenų patikrinimo vietoje akte užfiksuotas Sandėlis su jame esančiais ir (duomenys neskelbtini) gyventojams priklausančiais 6 sandėliukais, jo siena, tvora nėra Vilniaus arkivyskupijos Pastatų komplekso dalis ir nėra išsidėstęs Žemės sklype, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), nebuvo gražintas Vilniaus arkivyskupijai. Patekimas į Sandėlį su jo priklausiniais yra ne Žemės sklype, bet gretimame valstybinės žemės plote (duomenys neskelbtini). Taigi, Vilniaus arkivyskupijos Žemės sklype nėra statinio – Sandėlio konstrukcijų, Žemės sklype nevykdoma jokia su Sandėlio eksploatavimu vykdoma veikla – sandėliavimo veikla, taip pat patekimas į Sandėlį vykdomas ne Žemės sklype, bet už Žemės sklypo ribų, todėl Sandėlis su tvora turėtų būti priskiriamas prie (duomenys neskelbtini) žemės sklypo ir jo pagrindinė siena-tvorą turėtų būti tvarkoma savininko lėšomis, o Vilniaus arkivyskupija, neturėdama jokių teisių į šiuos statinius, neprivalo imtis veiksmų padariniams šalinti. Paminėjo, kad (duomenys neskelbtini) yra uždaras kiemas ir patekimo į jį Vilniaus arkivyskupija neturi. VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę, o Vilniaus arkivyskupija – į Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus m. žemėtvarkos skyrių su prašymu nustatyti servitutą patekimui prie Vilniaus arkivyskupijos nuosavybės teise valdomo pastato fasado tikslu jį prižiūrėti ir aptarnauti bei patekti į savo pastatą per jame esančias duris, tačiau tokia teisė nebuvo suteikta ir patekimas į kiemą iki šiol yra apribotas. Kadangi Vilniaus arkivyskupija nuosavybės teise nevaldo Tvoros ir Sandėlio su jo priklausiniais, VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ prašė anuliuoti pavedimą imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų.

Atsakovas priėmė ginčijamą Raštą, kuriame nurodė, kad gavęs (duomenys neskelbtini), gyventojų skundą dėl tvoros, esančios namo kieme, 2025-03-17 atliko apžiūrą vietoje ir nustatė, kad Tvorą yra avarinės būklės. Paaiškino, kad Tvorą yra įrašyta į Kultūros vertybių registrą kaip Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio tvora su vartais (u. k. 28126) ir yra valstybės saugoma. Atsižvelgiant į tai, kad Tvorą yra avarinės būklės, jos plytų mūro siena yra byranti, čerpės vietomis jau išbyrėjusios, o vienuolyno pusėje augantys medžiai tvorą ima versti į (duomenys neskelbtini) pusę, Departamentas 2025-03-27 kreipėsi raštu į VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnybą“ (toliau Rašte – Arkivyskupija), prašant nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų. 2025-04-07 Departamentas gavo Arkivyskupijos atsakymą, kad minėta Tvorą (taip pat ir sandėlis su 6 (duomenys neskelbtini) gyventojams priklausančiais sandėliukais) nepriklauso Arkivyskupijai pagal nuosavybės teisę. Departamentas, toliau sprendamas avarinės

būklės tvoros klausimą, patikrino informaciją Nekilnojamojo turto registre ir nustatė, kad Tvorą yra neregistruotas registre statinys, priklausantis sklypui (unik. Nr. (duomenys neskelbtini)), esančiam (duomenys neskelbtini). Vadovaujantis CK 4.40 straipsnio 1 dalimi, „žemės sklypo savininkui nuosavybės teise priklauso viršutinis žemės sklypo sluoksniu, ant žemės sklypo esantys statiniai bei jų priklausiniai, kiti nekilnojamieji daiktai, jeigu įstatymo ar sutarties nenustatyta kitaip“. Vadovaujantis NKPAĮ 14 straipsnio 3 dalies 1 punktu valdytojas privalo „prižiūrėti kultūros paveldo objektą, jo teritoriją, vietovę, laiku šalinti atsiradusius defektus ir apsaugoti statinius nuo neigiamo aplinkos poveikio; patalpose, kurių interjeras vertingas, palaikyti reikiamą mikroklimatą; laiku atnaujinti želdinius, šalinti savaime užaugančius augalus, teritorijoje šienauti žolę ir genėti medžius, valyti šiukšles, šalinti taršos šaltinius; [...]“. Atsižvelgdamas į aukščiau pateiktą informaciją, Departamentas prašo (duomenys neskelbtini) sklypo ir pastato savininkų, t. y. pastatą administruojančios įmonės UAB Y, nedelsiant imtis galimos grėsmės šalinimo veiksmų. Apie vykdyti planuojamus veiksmus informuoti Departamentą ir Vilniaus miesto savivaldybę raštu. Prie Rašto Departamentas pridėjo 2025-03-17 Faktinių duomenų patikrinimo vietoje aktą.

UAB Y, atsakydama į Raštą, 2025-04-22 raštu informavo, kad minėta teritorija nepriklauso UAB Y administruojamam žemės sklypui, esančiam adresu (duomenys neskelbtini) (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)). Remiantis REGIA teritorijų planavimo informacine sistema, sklypas, kuriame stovi pastatas (duomenys neskelbtini), yra aiškiai apibrėžtas, o minėta teritorija (pažymėta atskira zona) nėra įtraukta į šį suformuotą sklypą. Todėl ši dalis nėra UAB Y administruojamos teritorijos dalis, o pagal teritorijų planavimo duomenis – apskritai nėra suformuotas sklypas. Atsižvelgiant į tai, UAB Y negali vykdyti šios teritorijos priežiūros ar imtis kitų veiksmų, susijusių su Tvorą ar infrastruktūra joje, kadangi neturi teisinių įgaliojimų valdyti ar administruoti šios teritorijos.

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Rašto teisėtumo ir pagrįstumo.

NKPAĮ 1 straipsnyje nustatyta, kad šio įstatymo paskirtis – išsaugoti Lietuvos nekilnojamąjį kultūros paveldą ir perduoti ateities kartoms, sudaryti sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis (1 dalis). Šis įstatymas: 1) įgyvendina Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Tarptautinių sutarčių ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymų nuostatas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje; 2) nustato nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikos teritorijoje, apskaitos, saugojimo ir tvarkybos, šio ir kitų teisės aktų nustatytų paveldosaugos reikalavimų laikymosi priežiūros, kultūros paveldo objektų būklės stebėjimo teisinius pagrindus; 3) saugo nematerialųjį kultūros paveldą, nustatydamas su juo susijusių vietų ir kitokių nekilnojamųjų daiktų apsaugą (2 dalis).

NKPAĮ 2 straipsnyje apibrėžta, kad *kultūros paveldo objektai* – pavieniai, kompleksiniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jiems priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti (14 dalis). *Nekilnojamoji kultūros vertybė* – tai kultūros paveldo objekto ar vietovės reikšmingumą lemiančių vertingųjų savybių, visuomenei svarbių kaip jos kultūrinis turtas, visuma, neatsižvelgiant į tai, kam nuosavybės teise objektas ar vietovė priklauso (21 dalis). *Valdytojas* – kultūros paveldo objekto ir kitų nekilnojamųjų daiktų, esančių pavienio ar kompleksinio objekto teritorijoje arba vietovėje, savininkas ar kitoks valdymo teisių turėtojas (39 dalis).

NKPAĮ 5 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad Departamentas, be kita ko: teikia šiuo įstatymu pagrįstus apsaugos reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenims (10 punktas); nagrinėja valdytojų skundus ir prašymus (11 punktas); tikrina, kaip vykdomas šis įstatymas ir kiti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai, kontroliuoja, ar nepažeidžiami šie teisės aktai (18 punktas); kontroliuoja kultūros paveldo tvarkybą ir priežiūrą, stabdo fizinių ir juridinių asmenų atliekamus veiksmus nekilnojamosiose kultūros vertybėse, jų teritorijose ir apsaugos zonose, jeigu nustatomi paveldosaugos reikalavimų pažeidimai (19 punktas); turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valdytojų, kitų fizinių ir juridinių asmenų informaciją apie kultūros paveldo objektus, apžiūrėti, fiksuoti ir tirti nekilnojamąsias kultūros vertybes ir nekilnojamuosius daiktus, kurie gali turėti vertingųjų savybių (23 punktas); įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka surašo

administracinių nusižengimų protokolus, nagrinėja jo įgaliojimų sričiai priskirtas administracinių nusižengimų bylas (24 punktą).

NKPAĮ 14 straipsnio 3 dalies 1 punktą numato, kad valdytojas, be kita ko, privalo prižiūrėti kultūros paveldo objektą, jo teritoriją, vietovę, laiku šalinti atsiradusius defektus ir apsaugoti statinius nuo neigiamo aplinkos poveikio; patalpose, kurių interjeras vertingas, palaikyti reikiama mikroklimatą; laiku atnaujinti želdinius, šalinti savaime užaugančius augalus, teritorijoje šienauti žolę ir genėti medžius, valyti šiukšles, šalinti taršos šaltinius; istorinius želdynus – kultūros paveldo objektus prižiūrėti ir tvarkyti pagal kultūros ministro patvirtintą paveldo tvarkybos reglamentą, skirtą istorinių želdynų tvarkybai ir suderintą su Aplinkos ministerija.

LVAT yra pažymėjęs, jog aiškinant NKPAĮ 5 straipsnio 10 dalies 10 punkto nuostatas sisteminiu teisės aiškinimo metodu sprendžiamas, kad Departamentas gali duoti tik tokius nurodymus, kurie užtikrina NKPAĮ 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintų tikslų įgyvendinimą (LVAT 2012-07-12 nutartis administracinėje byloje Nr. A-442-2079/2012; 2015-06-01 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1234-520/2015). Iš paminėtų Departamento vykdomų funkcijų (kontroliuoja kultūros paveldo tvarkybą ir priežiūrą; stabdo fizinių ir juridinių asmenų atliekamus veiksmus nekilnojamosiose kultūros vertybėse, jų teritorijose ir apsaugos zonose, jeigu nustatomi paveldosaugos reikalavimų pažeidimai; nustato sužalotų nekilnojamųjų kultūros vertybių atkūrimo būdą ir nuostolių dydį; teikia apsaugos reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenims) kyla ir šio viešojo administravimo subjekto teisės, kokiais būdais nutraukti neteisėtus veiksmus ir imtis priemonių sužalotų nekilnojamųjų kultūros vertybių atkūrimo būdai nustatyti (LVAT 2018-10-24 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-982-415/2018).

Departamento direktoriaus 2005-10-24 įsakymu Nr. Į-454 „Dėl Reikalavimo, Administracinio teisės pažeidimo protokolo ir Nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje formų patvirtinimo“ patvirtinta Reikalavimo forma, kuri pildoma fiziniam ar juridiniam asmeniui teikiant reikalavimą, numatyta NKPAĮ 5 straipsnio 10 dalies 10 punkte. Reikalavime turi būti nurodyta: nustatytų aplinkybių aprašymas, konkretaus reikalavimo faktinis ir teisinis pagrindas, teisės akto pavadinimas, straipsnis, dalis, punktas, reikalavimo turinys, reikalavimo įvykdymo terminas ir kt.

Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad ginčo Tvorą yra įregistruota Kultūros vertybių registre kaip savarankiškas kultūros paveldo objektas ir yra kompleksinio objekto – Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansamblio – dalis. Departamentas, 2025-03-17 atlikęs faktinių duomenų patikrinimą vietoje, nustatė, kad Tvorą yra avarinės būklės. Vadovaujantis NKPAĮ 14 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Tvoros valdytojas privalo prižiūrėti šį kultūros paveldo objektą ir laiku šalinti atsiradusius defektus. Bylos medžiagos duomenimis, Tvorą nėra įregistruota Nekilnojamojo turto registre, nėra žinomi jos savininkai. Tarp bylos šalių kyla ginčas dėl to, kas yra Tvoros valdytojas, t. y. kas yra atsakingas už Tvoros priežiūrą ir remontą. Komisija papildomai pažymi, kad nėra įgaliojama spręsti klausimų dėl Tvoros nuosavybės teisės.

Kaip matyti iš byloje esančių dokumentų ir šalių pateiktų paaiškinimų, Departamento Vilniaus teritorinis skyrius, 2025-03-06 gavęs raštišką skundą žiniai (Nr. 7V-43), pradėjo tyrimą, siekdamas išsiaiškinti, kas yra teisėtas Tvoros valdytojas. VšĮ „Vilniaus arkivyskupijos ekonomo tarnyba“ 2025-04-07 raštu informavo Departamentą, kad Tvorą Vilniaus arkivyskupijai nepriklauso nuosavybės teise. UAB Y 2025-04-22 raštu informavo Departamentą, kad negali imtis veiksmų, susijusių su Tvorą ar infrastruktūra joje, kadangi neturi teisiųjų įgaliojimų valdyti ar administruoti šios teritorijos.

Vadovaujantis aptartu teisiniu reglamentavimu, Departamentas teisės aktais yra įgaliojamas atlikti konkrečias nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos valstybinio administravimo funkcijas, kartu atsakovas turi teisę teikti NKPAĮ pagrįstus apsaugos reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenims, (NKPAĮ 5 straipsnio 10 dalies 10 punktą). Bylos medžiagos duomenimis, Departamentas nėra priėmęs sprendimo (reikalavimo) dėl Tvoros defektų šalinimo, kuris atitiktų Departamento direktoriaus 2005-10-24 įsakymu Nr. Į-454 patvirtintą reikalavimo formą. Ginčijamas Raštas neatitinka minėtu įsakymu patvirtintos reikalavimo formos, Raštu nėra nustatytas konkretaus reikalavimo turinys, reikalavimo įvykdymo terminas, reikalavimo faktinis bei teisinis pagrindas ir kt. Atsakovas atsiliepiame paaiškino, kad joks tolesnis Departamento administracinis sprendimas dėl

Tvoros nėra priimtas, skundžiamas Raštas yra tarpinis dokumentas, Departamentas toliau vykdo tyrimą, ką Komisijos posėdžio metu patvirtino atsakovo atstovai.

Pagal LVAT suformuotą praktiką ginčo administracinėje byloje dalyku gali būti tik toks viešojo administravimo subjekto priimtas administracinis aktas, kuris atitinkamiems asmenims nustato tam tikras teises ar pareigas, sukelia teisinės pasekmes. Dėl to administracinių teismų kompetencijai nepriskirtinas nagrinėjimas prašymų, kuriais siekiama ne pažeistų teisių (interesų) apgynimo, o tik tam tikrą juridinę reikšmę turinčių aplinkybių ar faktų konstatavimo (LVAT 2015-09-16 nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1062-552/2015; 2018-07-03 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-452-520/2018). Skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą (LVAT 2015-09-30 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1138-858/2015; 2022-05-11 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-314-502/2022).

Pagal LVAT praktiką į administracinį teismą (šiuo atveju – į Komisiją) kreipęsis asmuo, norėdamas, jog jo skundas (reikalavimas) būtų patenkintas, turi įrodyti savo teisių ar įstatymu saugomų interesų pažeidimo faktą, jis turi būti realus, o ne numanomas (LVAT 2011-09-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-2488/2011; 2011-12-16 nutartis administracinėje byloje Nr. A-492-12/2011, kt.). Administracinių teismų praktikoje asmens suinteresuotumas suvokiamas kaip subjekto materialinis teisinis suinteresuotumas, t. y. asmuo turi turėti aiškiai identifikuojamą siekį apginti materialinės teisės normų saugomą teisę ar interesą (LVAT 2013-06-13 sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-922/2013). Teisme gali būti ginama tik objektyviai egzistuojanti subjektinė teisė, įgyta teisės akto pagrindu, o ne tariama teisė, pagrįsta vien asmens subjektyviu suvokimu (LVAT 2014-04-17 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-364/2014). Neturint materialinio teisinio suinteresuotumo, skundas atmetamas (LVAT 2021-12-01 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-733-822/2021; 2022-12-07 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-727-662/2022, kt.).

LVAT taip pat yra pažymėjęs, kad teismas (šiuo atveju Komisija), nagrinėdamas administracines bylas, privalo nustatyti, kuo pasireiškia pareiškėjo nurodytas pažeidimas, t. y. kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti, ar asmuo, kuris kreipėsi dėl pažeistos teisės (intereso) gynimo, turi jo nurodytas teises (įstatymų saugomus interesus), ar šios teisės (interesai) objektyviai yra pažeistos asmens nurodytu būdu. Tik nustatęs nurodytas aplinkybes, teismas gali apginti pareiškėjo teises vienu iš Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 88 straipsnio 2–4 punktuose numatytų būdų. Nenustatęs šių aplinkybių, teismas turi atmesti skundą (prašymą) ABTĮ 88 straipsnio 1 punkto pagrindu (LVAT 2012-05-21 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1260/2012, kt.). Nesant minimų aplinkybių, tokio pobūdžio skundas pagal formuojamą administracinių teismų praktiką yra atmestinas (LVAT 2015-03-02 nutartis administracinėje byloje Nr. A-635-556/2015; 2022-01-19 sprendimas administracinėje byloje Nr. A-6-492/2022, kt.).

Komisijos vertinimu, ginčijamas Raštas pareiškėjos subjektinių teisių ir interesų nepažeidžia, jai jokių teisių ar pareigų savaime nesukuria. Rašte nurodytas prašymas imtis galimos grėsmės šalinimo veiksnių yra skirtas ne Bendrijai, o UAB Y. Atsižvelgiant į byloje nustatytas faktines aplinkybes, Raštas laikytinas tarpiniu procedūriniu dokumentu, priimtu siekiant parengti prielaidas priimti galutinį sprendimą (reikalavimą) dėl ginčo Tvoros priežiūros ir defektų šalinimo. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja neįrodė materialinio teisinio suinteresuotumo ginčyti Raštą ir reikalauti jį panaikinti, pareiškėjos skundo reikalavimas dėl Rašto panaikinimo atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl pareiškėjos skundo reikalavimo įpareigoti Departamentą L. P. prašymą nagrinėti iš naujo pažymėtina, kad byloje nėra duomenų, patvirtinančių, jog L. P. kreipėsi į Departamentą su prašymu dėl Tvoros ir iš vienuolyno statinių ansamblio teritorijos virstančių medžių. Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad pareiškėjos atstovė L. P., atstovaudama savo, kaip (duomenys neskelbtini) buto savininkės, bei gyvenamojo namo (duomenys neskelbtini), gyventojų teises ir teisėtus interesus, pateikė 2025-03-07 skundą Vilniaus miesto savivaldybei. Atsakovas atsiliepime patvirtino, kad Departamento Vilniaus skyrius raštiško skundo iš pareiškėjos nėra gavęs ir nagrinėjęs. Kadangi pareiškėjos atstovė Departamentui prašymo (skundo) neteikė, atsakovas negali būti įpareigotas

nagrinėti tokį prašymą (skundą) iš naujo, todėl skundo antras reikalavimas taip pat atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjos Daugiabučių gyvenamųjų namų (duomenys neskelbtini) savininkų bendrijos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė
Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė
Inga Morkvėnienė
Žydrūnas Plytnikas